

Folytatás az előző számból...

Szakágazatainknál nemcsak becsengettek, hanem csengettek is...

Gondolatok a munkaadói-vezérlésű szakképzés megvalósítására

A reform időszerűsége az új OKJ bevezetésekor és a TISZK-ek működésekor?!

Befejezésül

A szakképzés megújítás problémája nyilván sokakat érint és cselekvésre készítet napjainkban is, annak ellenére, hogy az új OKJ a közelmúltban került bevezetésre és a TISZK-ek életre hívása is újszerű elemeket visz a szakmai oktatásba. Nyilván számos – a textil és textilruházati- ill. tisztítóiipari szakoktatással – foglalkozó tanár és oktató sokallni fogja azon igényeket, amelyek az újszerű ismeretekkel és egyéb vállalozói elvárásokkal összefüggésben fogalmazódnak meg. Talán a munkaadói-vezérlésű szakképzés megvalósítását is lesznek, akik vitájkák. Bizonyára a jelenlegi – szakmáink iránt érdeklődő – tanulóállomány egy részének általános előképzettségi szintje és tanuláshoz való hozzáállása ill. taníthatósági körülményei (esetenkénti szociális, mentális és morális problémái) meghökkenést váltanak ki a gyakorló szakpedagógusok körében, miközben az elvárások körét növelni kívánjuk. Egyrészt hasznossá válhat a 9–10. osztály biztosítottá többlet oktatási idő hatékony kihasználása (nem jó vezérléssel, miszerint így legalább később szembe-sül a fiatal az elhelyezkedési problémákkal), másrészt a klasszikus szakképzési időszakban a tantervi szabadság és a szabad sávok lehetőséget kínálnak az újszerű ismeretek átadására és a személyiségfejlesztő nevelésre is. Amennyiben a textil- és textilruházati szakképzés nem tud lépést tartani a munka világa által igényelt szakember felkészítési gyakorlattal, úgy összezsugorodott szakágazataink jövője megkérdőjelezhető. Az anomáliákat jól tükrözi az ismert mondás, miszerint annak a hajóskapitánynak, aki nem tudja, hogy melyik kikötőben kíván kikötni, minden szél ellenszél. A hazai textil- és textilruházati iparban csak a nagyobb hozzáadott értéket megtestesítő, a tudás-intenzív

gyártással előállított termékek lehetnek versenyképesek. A gazdaságban végbemenő változások indikálják a szakképzés valós feladatait időről-időre. Valósuljon meg a munkaadói-vezérlésű szakmai oktatás a képzőintézmények és a gazdaság szereplőinek hatékony együttműködésével, a fejlesztő jellegű kapcsolatok növekvő mértékű elterjedésével. Az új anyagok felhasználásával, innovatív textiltechnológiákkal, hagyományostól eltérő feldolgozási módszerekkel készített termékek alapos ismerete a textiltisztító szolgáltatók képzése során is releváns.

A XXI. század legnagyobb kihívását jelentő versenyképesség a szakképzésbe is be kell, hogy gyűrűzzön, mert csak a magasabb szintű tudással lehet csak versenyelőnyt szerezni. A textil- és textilruházati vállalkozások éles versenyében csak az a hazai partner tud helytállni, aki tudás-intenzív gyártással gyorsan, kifogástalanul, elfogadható áron, a fogyasztó egyedi igényeit maradéktalanul kielégítő, magas minőségű és színvonalú és a mindenkori átlagos divatigényeket visszatükröző termékkel látja el. Az igényes klasszikus és hobbi ruházati, lakástextil és háztartási felhasználású cikkek előállításán kívül, a versenyben maradáshoz és a jó pozíciók eléréséhez be kell kap-

csolódni az ún. határterületeken használatos, hagyományostól eltérő alkalmazási területű textilalapú termékek és csúcstechnológiás intelligens ruházatok termelésébe is. A versenyben való tisztességes helytállás érdekében remélhetőleg a versenyképesség lesz a szakképzés mozgatórugója is. A megvalósuló munkaadói-vezérlésű szakmai képzési rendszer tapasztalatait folyamatosan visszacsatolva és egy korrekt pályakövetési rendszert működtetve kerülhet sor az időszakonként szükséges korrekciókra.

Végezetül kiemelendő, hogy felmérések szerint a közép-kelet-európai humán erőforrás egyértelműen tanulékony, szorgalmas, kitartó, szívós és rendkívüli erőfeszítésekre is kész. A gondokat a lelki és közgondolkodási feudalizmus megmaradásában látják a szakemberek. A felnőtteknél esetenként megjelenő mentális és morális alultápláltság megelőzésében sokat tehetnek a képzőhelyek, főként a – különböző okok miatt eleve túlterhelt – iskolarendszerű szakoktatást ellátó intézmények. Közös érdekünk és feladatunk, hogy ebben is sokirányú támogatást és segítséget adjunk a szakképzési tevékenységet ellátóknak.

Kutasi Csaba

Teljes szívvel tenni ...

Sajó Bori

Elő fordult-e már Önökkel, hogy találkoztak valakivel, aki egyszerűen derűssé, vidámmá varázsolta a napjukat? Velem ez történt. Amikor Sajó Borival leültünk beszélgetni, mintha kisütött volna a nap, pedig az égén sűrű felhők kergették egymást. Mosolygása, életvidámsága és pozitív életszemlélete, de mindeközben racionális gondolkodása, egyértelművé tette számomra, hogy a felmerülő „akadályokat” könnyedén veszi, és a problémákkal hamar megbirkózik.

Sajó Borit személyesen még nem is ismertem, de már mindent tudtam az általa készített ruhákról, a ruháknál alkalmazott, speciálisan kitalált, alaposan végiggondolt technológiáról, arról, hogy milyen sikert arattak munkái, tervei a nemzetközi szakemberek szemében.

Aztán a Múzeumok Éjszakája kezeim között megrendezett MOME Maraton forgatógépében találkoztam vele először, váltottunk pár szót, majd a WAMP művészpiacán futottam össze vele legközelebb. Már

akkor megfogalmazódott bennem, hogy őt, mentalitását, gondolkodásmódját egyszer bemutatnom lapunk olvasóinak.

És aztán ott ültem vele szemben egy kávé mellett és munkáiról, ál-

mairól, céljairól kérdeztem. Kellőképp meglepődtem, amikor nem a tervezőktől megszokott dolgokról mesélt, hanem a kapcsolatrendszerek fontosságáról, a piaci igények felméréséről, a vásárlási szokásokról, marketingfogásokról beszélt.

– Tervezőként nagyon fontos a kreativitás, az alkotás, de mire megyünk ezekkel, ha nem tudjuk mindezt értékesíteni, ha háttérben nem rendelkezünk mindazokkal az ismeretekkel, amelyek a vállalkozások működtetéséhez szükségesek vagy segítenek kiigazodni a pénzügyi útvesszőkben.

Az elmúlt években megtapasztaltam, hogy mennyire fontosak a jól ápolt kapcsolatok, az emberekkel történő megfelelő bánásmód, a jó hozzáállás. Sokszor nincs azonnal látványos eredmény, de az elültetett magok kikelnek, sok esetben egy jó kapcsolat, vagy annak ápolása segített hozzá megrendelésekhez, megbízásokhoz, feladatokhoz.

A pályaválasztás elég érdekesen zajlott: könyvkötészetet tanultam a kisképzőben, majd rajzfilmrajzolással foglalkoztam, a könyvek után megtanultam a virágkötészetet is, aztán felvételiztem az Iparművészeti Egyetemre és így kerültem kapcsolatba a textíliákkal, a szövött anyagokkal. Szeretek minél több dolgot megtanulni és ezáltal minél sokszínűbbé válni, de elég merész húzás volt úgy felvételizni először, hogy életedben addig egy divatrajzot nem rajzoltál. Másodszorra felvételt nyertem és ezzel a textília és a szemlélet szeretete jött magától. Az egyetemen megtanultam tanulni, megtanultam vizsgálni, csapatban együtt dolgozni, a csapatmunka során konfliktushelyzeteket kezelni, úgy hogy abból mindenki a legkevesebb sérüléssel jöjjön ki.

Amit nagyon szerettem az egyetemen, azok a „kipakolások” voltak. Ilyenkor mindenki „kipakolta” az adott témában elkészített iskolai feladatokat, alkotásokat egy szakmai bizottság elé, és beszélnie, mesélnie kellett a miértekről és a hogyanokról. Ezek után pedig a bizottság tagjai kérdeztek, illetve mondták el észrevételeiket, világítottak rá az esetleges hibákra, buktatókra. Számomra ezek mindig nagyon hasznosak voltak, hiszen olyan építő és pozitív kritikákat kaptunk, a szó legjobb értelmében, amelyek segítettek egy-egy pontról továbblépni, másrészt az ember megtanulta önmagát képviselni, indokokat, észérveket felhozni. Mely ismeretre igenis szükségünk van a mai világban.

Az iskolai feladatok során sokszor kaptunk olyan feladatot, amelynek először semmilyen értelmét nem láttuk. Számomra ilyenek voltak a papírmunkák, a molinós feladatok. Papírból hogyan csináljak textíliát? Ültem, ragasztgattam, unalmamban és mérgemben tépegettem a hullámkartont és akkor hirtelen rájöttem, hogy milyen nagyszerű és hihetetlen lehetőségeket rejtő inspirációs forrást is kaptam.

Később a diplomamunkám készítése során ebből merítettem, hiszen a szöveteket először kartonból készítettem el. A diplomamunka igazi kihívást jelentett számomra, hiszen úgy kellett a szövés technológia és az alapanyag választás által létrehozni egy szövetet, hogy az kész ruhaként jöjjön le a szövésről. Az volt a feladatom, hogy a formát ne a varrással, hanem a szövés technológiával alakítsam ki. Nem tudtam, hogy mi lesz mindeből, de a visszajelzések szerint a kísérlet jól sikerült. Nagyon szeretem összekombinálni a rendelkezésre álló alapanyagokat, az egyik területet átvinni a másikra, ezáltal létrehozva valami újat; kitalálni, feltalálni valami szokatlant.

A pávatollak vagy cipőfűző nem mindennapi választás vetülfőnálnak, de a kész alapanyag osztatlan sikert aratott.

Ezek során a feladatok során jöttem rá egy olyan nézőpontra, ami ma is megkönnyíti a dolgokhoz, feladatokhoz való hozzáállást; ez pedig az, hogy milyen fontos meglátni egy megbízásban rejlő kihívást. Vannak feladatok, amit sokszor nem szeret az ember; mondjuk ronda az alapanyag, vagy nem tudsz épp azonosulni azzal a stílussal, amihez pedig a megrendelő ragaszkodik.

És ilyenkor az a kihívás, hogy hogyan csinálsz a rondából gyönyörűt; hogyan fogod tudni elbűvölni a megrendelőt; hogyan tudod megszeretni azt, amit éppen létrehozol. Megtanultam, hogy mindez nézőpont kérdése, túllépek az ellenérzéseken és elkezdek rá másképp nézni.

Jelenleg az MOME tanári szakán tanulok, mindemellett tagja vagyok a KLIKK nevű designer csoportnak, akikkel minden hónapban megjelenünk a WAMP-on, ahol lehetőségünk nyílik a vevőkkel történő közvetlen kapcsolat felvételére, a termékek kedvező áron, minimális árrésszel történő értékesítésére. A közös munka során kiderült, kivel hogyan tudunk együtt dolgozni, szakmailag is segítjük egymást. Az összefogás egyesíti erőnket, könnyebben vehetők így az akadályok, könnyebb finanszíroz-

ni a felmerülő költségeket; viszont mindannyian különálló tervezőként jelenünk meg a csoporton belül, azaz mindenki saját név, saját márká alatt tervez.

Beleköstöltünk a termelésbe, már nem csak papíron tervez és alkot az ember. Kiváló lehetőség volt arra, hogy megtapasztaljuk, hogyan állíthatunk elő minőségi termékeket, hatékonyan, akár nagyobb tételben úgy, hogy az ár is megfizethető legyen a vevő számára. Alkalmunk nyílt, hogy felmérjük a vásárlói igényeket, valamint egy rögtönzött divatbemutató Kapolcson - egy véletlenül kipattant ötletnek köszönhetően - tanította meg számunkra, hogy ahhoz hogy az árut, portékát eladjuk, meg kell azt mutatni, fel kell rá hívni a figyelmet, akár ebben a formában is.

Én sálakkal, szövetekkel, nemezszerűekkel képviselem magam a csoporton belül, de kaptam megbízást menyasszonyi ruha tervezésére is és szívesen dolgozom együtt öltözképtervezőkkel és kivitelezőkkel kis tételű szériáknál. A későbbiekben akár ezen a vonalon, valamint a különleges lakástextíliák területén szeretnék alkotni, dolgozni.

Nagyon fontosnak tartom, hogy azt csinálja az ember, amit szeret, de mindeközben azt teljes szívvel a magadénak is kell érezned. Csakis hittel, szeretettel, kitartással lehet a mindennapi életben, a felmerülő kihívásokkal szembenézni és a kitűzött célokat megvalósítani.

Tanulmányok:

2003- Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, Budapest Textiltervező, szövő szak és „Vizuális és környezetkultúra” tanár szak
Csoportos kiállítások, bemutatók:
2007. „Tébody Menüett” – divatperformance, POSZT, Múzeumok Éjszakája – Iparművészeti Múzeum
2007. „Csikok és pöttyök”- divatbemutató, Művészetek völgye
2005. „Formák és struktúrák” - Magyar Intézet, Prága
2004. „Papírruhák” - kiállítás, MEO, Budapest

Elérhetőségek:

Telefon: +36 30 309 70 62

E-mail: sajo.borbala@chello.hu

Horeczky Mária
Portré: Schmid Zoltán
Fotó: Szvacek Attila

